

ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ. ПОЗАШКІЛЬНА ОСВІТА

УДК 373.5:37.091.3

DOI: 10.37026/2520-6427-2022-112-4-99-104

Тетяна ГАВЛІТІНА,

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри філософії, економіки
та менеджменту освіти

Рівненського обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти,

м. Рівне, Україна

ORCID: 0000-0002-8878-2160

e-mail: gavlitina@ukr.net

ТЕХНОЛОГІЧНІСТЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Анотація. У дослідженні розкрито питання щодо пошуку ефективних виховних технологій для потреб Нової української школи. Як свідчить досвід Рівненщини, у межах реалізації розробленої Програми національного виховання в закладах освіти Рівненщини на 2020–2025 роки передбачено формування системи цінностей для виховання в Новій українській школі, виокремлено виховні орієнтири до них, а також запропоновано орієнтовні завдання до виховних проєктів, що реалізуються у цілісному освітньому процесі закладу освіти загалом та в просторі освіти регіону зокрема.

Доведено, що особливістю технологічного забезпечення реалізації Програми національного виховання в закладах освіти Рівненщини на 2020–2025 роки стало створення виховних технологій відповідно до очікуваних результатів за групами визначених

загальнолюдських, особистих, духовних, національних, громадянських, родинних та екологічних цінностей. За цих умов забезпечення технологічності виховання передбачає послідовні науково-обґрунтовані дії педагога та наявність організованої ним взаємодії вихованців, які підпорядковуються досягненню спеціально спроектованій системі реалізації виховних цілей і завдань, що узгоджуються із психолого-педагогічними принципами та механізмами розвитку виховання особистості. Такий технологічний процес має ознаки моделювання та гарантує позитивну динаміку досягнення очікуваних результатів виховання реалізації означеної Програми.

Ключові слова: інноваційність освіти, групи цінностей, виховні орієнтири, програма виховання, технологічність виховання, технології виховання.

Tetyana HAVLITINA,

Candidate of Pedagogical Sciences,

Associate Professor,

Head of Philosophy, Economics

and Management of Education Department,

Rivne Regional Institute

of Postgraduate Pedagogical Education,

Rivne, Ukraine

ORCID: 0000-0002-8878-2160

e-mail: gavlitina@ukr.net

ENSURING TECHNOLOGY OF CHILDREN AND SCHOOL YOUTH EDUCATION IN INSTITUTIONS OF GENERAL SECONDARY EDUCATION

Abstract. In the system of general secondary education, the search for effective educational technologies for the

needs of NUS continues. Experience of the Rivne Region shows, within the framework of the implementation of the developed Program of National Education in the educational institutions of the Rivne Region for 2020-2025 years.

It has been proposed system of values for education in the NUS that provided for educational guidelines. For them are allocated and indicative tasks for educational projects that are implemented in the holistic educational process of the educational institution and spacious education of the region.

For the technological support of the implementation of this Program, it is possible to apply educational technologies as a scientifically based strategy, educational tactics and procedures and mechanisms for its implementation in a certain direction. These procedures and mechanisms are recommended algorithm for modeling the educational interaction of students in accordance with the goals and the given content of education in specific conditions. At the same time, it is worth taking into account the essence of the content and the structure of the educational technology modeled on the educational guidelines of the given groups of values.

For their basis in the educational institution, it is necessary to select the purpose and goals of value-oriented educational activity. Use recommendations and existing experience of modeling the educational process, implementation of educational functions, and create appropriate conditions for their implementation in accordance with the general strategy and value-oriented activity of all participants of the educational process.

It is also necessary to focus on the means of achieving the goal and goals of national education as the basis of the content of all components and directions of education and the groups of values that are allocated to them.

Under such conditions, the technologically ensured and predicted results of raising a positive personality, a joyful personality, a good family man, with an orientation towards a traditional family, a highly spiritual personality, an active patriot, an active citizen, and an ecologically worldview personality will be achieved.

Key words: innovativeness of education, groups of values, educational orientations, educational program, technology of education, technologies of education.

Постановка проблеми. Інноваційність як ознака сучасності та технологічність освітньої галузі залежать сьогодні від темпів запровадження змін в освіті та науці. Здійснити освітню реформу неможливо без запровадження інновацій і застосування нових технологій, зокрема розбудова Нової української школи здійснюється нині за новими Державними стандартами початкової і базової середньої освіти. Зважаючи на це, заклади освіти забезпечуються новим обладнанням, підручниками, інструментами для провадження цілісного навчального процесу. Крім того, в системі національної освіти триває реалізація нового змісту компетентнісної освіти: створюються нові програми виховання, розробляються дидактичні засоби і технології нового покоління, відбувається їхнє застосування на практиці. За цих умов потребує забезпечення технологічності здійснення цілісного освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти (далі – заклади ЗСО) стосовно нових

засобів, форм, методів, способів взаємодії і механізмів здійснення виховання в сучасних умовах освітніх змін та реалізації завдань виховання майбутнього покоління.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Як відомо з історії педагогіки, технологічний підхід до науки і освіти розвивався за певними етапами, залежно від стану економічного і суспільного розвитку. Елементи технологічності до навчання, виховання та розвитку особистості в контексті викликів часу наявні в працях більшості видатних вітчизняних та зарубіжних педагогів (Я. Коменський А. Дистервег, Й. Песталоцці, А. Макаренко, В. Сухомлинський, О. Захаренко та ін.). Проблеми технологічного забезпечення нових підходів і змін у науці й освіті розглядали В. Безпалько, Т. Ільїна, М. Кларін, Г. Селевко та ін. Серед сучасних досліджень варто зосередити увагу на практичних рекомендаціях щодо створення інноваційних освітніх технологій І. Дичківської, використання інновацій на основі інтеракцій О. Пометун, організації інноваційної освітньої діяльності за працями Н. Білик, Т. Недашківської, В. Химинця та ін. Так, Т. Недашківська зауважує, що технологія виховання – це чітко обґрунтована система педагогічних засобів, форм, методів, їхня етапність, спрямованість на вирішення конкретного виховного завдання, яке може мати адекватну технологію виховання. За цих умов будь-яка зміна завдань призводить до зміни самої технології.

Здійснення новітнього освітнього процесу в закладах ЗСО в умовах освітньої реформи потребує орієнтації на цілі освітньо-виховної діяльності на основі технологічного забезпечення компетентнісного, особистісно орієнтованого та діяльнісного підходів в цілісному освітньому процесі, що вимагає створення та застосування нових педагогічних технологій, зокрема й технологій виховання.

Метою статті є обґрунтування вихідних положень щодо конструювання та реалізації технологій виховання з урахуванням конкретних умов та орієнтації на заданий і передбачуваний результат виховання в цілісному освітньому процесі закладу загальної середньої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти впливають на розповсюдження найбільш поширених у дошкільній, початковій, загальній середній освіті інноваційних педагогічних технологій. У Новій українській школі (далі – НУШ) здійснюється технологічне забезпечення щодо створення та використання в освітньому процесі інтегрованих курсів, компетентнісних завдань, інтерактивних акцій тощо. Найсучаснішою особливістю здійснення процесу забезпечення інноваційності освіти є пошук навчальних стратегій реалізації змісту компетентнісної освіти за предметами і курсами, а також створення нових технологій для формування й розвитку ключових компетентностей, наскрізних умінь і ставлень для досягнення обов'язкових та конкретних результатів навчання в умовах реалізації потреб НУШ.

Виховання як складова освітнього процесу в Новій українській школі за своїм змістом, методами і формами реагує на зміни, що відбуваються завдяки використанню інноваційності для узгодження організації навчання, виховання, розвитку здобувачів освіти

та реалізації ключової формули НУШ щодо їхнього наскрізного виховання на цінностях. Орієнтири для оцінювання допомагають як учителям початкових класів, так і педагогам, які викладають у 5 класах базової середньої школи, визначити рівень навчальних досягнень здобувачів освіти за відповідними результатами навчання в модельних, типових освітніх і освітніх програмах предметів і курсів у закладі загальної середньої освіти.

Такі зміни спонукають і розробників освітньої реформи в Україні та педагогічних працівників закладів ЗСО реалізовувати нові підходи та створювати нові технології, серед яких варто виокремити такі: все життя навчатися вчитися; навчатися співіснуюти; навчатися жити в мінливому світі. Як зазначає І. Дичківська, «суспільству майбутнього потрібні люди з актуальними знаннями, гнучкістю і критичністю мислення, творчою ініціативою, високим адаптаційним потенціалом. Не менш важливими будуть такі їхні якості, як висока моральність, особистісна відповідальність, внутрішня свобода, налаштованість на максимальну самореалізацію, здатність досягати високої мети раціональним шляхом і коректними засобами» (Дичківська, 2004, с. 11). У зв'язку з цим заклади ЗСО потребують не лише структурних змін, а й змістових і технологічних, від яких залежить інноваційність освіти як умова забезпечення її якості та розвитку виховання, що зі свого боку вимагає забезпечення технологічності освітнього процесу в Новій українській школі.

Технологічність в освіті – це інноваційний процес із гарантованим результатом навчання, виховання та розвитку дітей та учнівської молоді. Відповідно технологічність виховання – це підхід до розвитку виховання на основі правильно обраної мети й цілей виховання, а також доцільності вибору засобів і способів для їхнього досягнення. Мета освіти в умовах пошуку підходів до розвитку виховання спрямована на формування в дітей та учнівської молоді цінностей для реалізації компетентностей в житті.

У системі загальної середньої освіти триває пошук ефективних виховних технологій для потреб НУШ. Як свідчить досвід Рівненщини, в межах реалізації розробленої Програми національного виховання в закладах освіти Рівненщини на 2020–2025 роки передбачено систему цінностей для виховання в Новій українській школі, визначено виховні орієнтири до них та запропоновано орієнтовні завдання до виховних проєктів, що реалізуються в цілісному освітньому процесі закладів ЗСО та просторі освіти регіону.

Для технологічного забезпечення реалізації підходів до виховання можливе застосування понять «виховні технології» та «технології виховання». У зв'язку з цим термін «виховні технології» є набагато ширшим ніж «технології виховання», адже під технологіями виховання варто розуміти не тільки науково обґрунтовану стратегію й тактику виховання, а й процедуру та механізми здійснення виховання. Означені процедури й механізми – це рекомендований алгоритм моделювання виховної взаємодії здобувачів освіти відповідно до цілей і заданого змісту виховання в конкретно складених умовах.

Моделювання змін у вихованні здійснюється нами

на основі технологічності як сукупності особливостей складових змісту виховання і оптимізації відповідних методів і засобів для забезпечення ефективності та якості виховання молодого покоління у закладах ЗСО.

Особливістю технологічного забезпечення реалізації Програми національного виховання у закладах освіти Рівненщини на 2020–2025 роки (далі – *Програма*) стало створення виховних технологій за групами визначених загальнолюдських, особистих, духовних, національних, громадянських, родинних та екологічних цінностей, що передусім пояснюється необхідністю забезпечення очікуваних результатів формування тих рис характеру та якостей особистості, розвиток яких передбачений у процесі реалізації загальних виховних проєктів, спрямованих на мету і завдання відповідних складових змісту виховання. Зважаючи на це, створення та опис технологій виховання для реалізації Програми в цілому здійснювалося нами на основі поєднання методів, засобів, способів виховної взаємодії та їхньої характеристики відповідно до мети виховних проєктів, виховних орієнтирів та цілей виховання за визначеними групами цінностей.

Відповідно до Програми виховні орієнтири до групи загальнолюдських цінностей передбачають створення *технології виховання позитивної особистості*, сукупність методів виховання якої спрямовується на взаємодію дітей і учнівської молоді через аспекти позитивного ставлення до вихованців та зацікавленість ними, пробудження в них інтересу до власних можливостей і обов'язків, підтримка загального порядку та облагородження людських взаємин, зацікавленість власним майбутнім, використання розумної свободи діяльності. Створення позитивної атмосфери в закладі освіти, що сприяє позитивній мотивації до особистісного зростання, орієнтує на зріле позитивне бачення життєвої перспективи. Моделювання життєдіяльності та виховних ситуацій, у процесі яких будь-які проблеми стають цілями налагодження позитивної взаємодії й адекватної поведінки, а також прагненням допомогти, зрозуміти, повірити у власні сили та можливості в подоланні перешкод.

Важливим для виховання позитивної особистості є набутий особистий позитивний досвід особистості, а також позитивна атмосфера в конкретному закладі освіти. Використання ефективних механізмів виховання позитивної особистості та самоспрямування себе на позитив у будь-якій діяльності призводить до обов'язкового позитивного результату, сприяє не лише особистому перетворенню, а й впливає на перетворення цілої педагогічної системи закладу ЗСО. За цих умов варто врахувати, що переважаючими ознаками сучасної педагогіки має бути необхідність створення ситуації успіху та щастя, адже щасливі та радісні діти під впливом невимушеного вибору навчаються набагато краще, досягають прогресу у власному розвитку та отримують від навчання позитивні емоції.

Сформувані натхненних і щасливих дітей на особистих цінностях допоможе *технологія виховання радісної особистості*, в якій пріоритетними є моральний досвід і пробудження емоційного ставлення до довкілля за допомогою переживання щирої радості від можливості творити добро, відчувати її від процесу

навчання та творчого пізнання навколишнього світу, використовувати радісні моменти в житті як важливі емоції, почуття легкості, бадьорості. Залишати приємні враження в дітей від участі чи перемоги у різних заходах, конкурсах, отримувати насолоду від свят і буднів, і, що найголовніше, на особистих цінностях вчити сприймати радість як важливе джерело відновлення сили і продовження життя всіх, хто рятується від війни. Опиратися на радість у вихованні – це отримати ресурс відновлення власних сил і подолання перешкод, розвивати бачення хорошого в кожному прожитому дні.

Технології виховання як впорядкована виховна взаємодія можуть охопити весь заклад освіти та привести до цілісної виховної системи в ньому. Наприклад, Школа радості, творчості й добра О. Захаренка, в якій вирішення поставлених завдань виховання було можливе лише в атмосфері доброзичливості та довіри, партнерства і відповідальності на всіх рівнях шкільного простору, стала неоціненний скарбом українського виховання. Вироблені в Сахнівській школі виховні програми, як-от «3 любов'ю до дитини», «Ключі до успіху» тощо, – це шлях до індивідуальної та колективної радості пізнання людини і перетворення навколишньої дійсності (Чепурна, Крутенко, 2015).

Зрештою вагомим у вихованні є те, що в душі особистості залишається лише найвагоміше, що осяяє радістю та позитивом, а в подальшому стає джерелом особистого натхнення й духовності вихованця. *Технологія виховання високодуховної особистості* – це становлення учня як особистості, пізнання свого внутрішнього світу, шлях до власного «Я». Посилення духовності особисті відбувається у зверненні до «Абсолюту Добра» та в спілкуванні з «Ідеалами Добра». Відкриваючи себе «Високому і Вічному», особистість перетворює свою душу, позбувається в душі комплексу меншовартості, починає місію служіння, отримує душевне піднесення та спокій, самовпевненість та оптимізм, віру в Божу опіку тощо (Вишневецький, 2003, с. 435).

До світу духовності та духовної свідомості й самосвідомості веде цілеспрямована виховна діяльність окремих вихованців і всього учнівсько-батьківсько-вчительського колективу закладу освіти. Наприклад, у Птицькій гімназії Дубенського району Рівненської області розроблено й впроваджено в освітній процес концепцію «Християнське психолого-педагогічне духовно-морального становлення особистості», автором якого є Н. Савінова, керівник закладу. Означена концепція реалізовується за двома модулями партнерської студії – «Дорогою духовності» та «Вічне – повсякденне». До основних положень студії віднесено: визнання кожного учасника студії (батьків, педагогів, здобувачів освіти) вищим Божим творінням, неповторною, унікальною особистістю, самобутньою соціальною цінністю зі складним внутрішнім світом, віра в потенційні можливості його духовного розвитку та самовдосконалення; опора у розв'язанні проблем формування духовних цінностей на переосмислення досвіду християнської педагогіки чи кращих національних виховних традицій не тільки дорослими, а й здобувачами освіти; ставлення до кожного як до самосвідомого відповідального суб'єкта власного духовного розвитку,

самотворчості й самовдосконалення; забезпечення свободи вибору, висловлення власної точки зору щодо кожної описаної в духовній літературі ситуації; створення умов для суб'єкт-суб'єктної партнерської взаємодії та «інтимно-особистісного» довірливого спілкування всіх учасників студії (Савінова, 2020).

Високодуховна особистість легко перетворює свою душу і відкриває своє серце не тільки на авторитет Творця, а й на національну ідею як національно-консолідуючу поведінку громадян, на власну користь і на благо людей (Бех, 2021, с.131).

В умовах воєнного стану ідея єдності нації та України стала реальним відображенням національного спротиву та сили духу патріотів фронту й тилу, які під час російсько-української війни боронять наш суверенітет, незалежність і територіальну цілісність. Саме тому визначальною характеристикою виховних орієнтирів національних цінностей є створення *технології виховання дієвого патріотизму*, відповідно до якої любов і відданість Батьківщині, почуття приналежності до неї в учнівської молоді перетворюється в конкретні справи та вчинки на користь Україні. На реалізацію такої стратегічної універсальної ідеї спрямована цілісна програма виховання учнівської еліти, що розгорнута в Обласному науковому ліцеї м. Рівне Рівненської обласної ради (керівник Н. Сосюк). Зокрема, в закладі створено Концепцію авторської педагогічної системи виховання учнівської еліти – виховання нового покоління патріотів, високодуховних і свідомих молодих людей, які палко люблять Україну і не мислять себе без неї, вносять свою посильну лепту в допомогу українським воїнам, займаючись волонтерством, проводячи різноманітні акції на підтримку ЗСУ, наближаючи таким чином переможний мир.

Виховати громадянина-патріота, здатного забезпечити поступ нації й України в цивілізованому світі, можна лише завдяки розвиненій громадянськості, що передусім проявляється через громадянську позицію, дотримання верховенства права, свободи слова та совісті, рівноправ'ю й суверенітету особистості, продуктивній праці та соціальній відповідальності. Провідні орієнтири щодо виховання на громадянських цінностях зосереджені на впровадженні *технології виховання громадянської активності* в молодого покоління, яке переконане в необхідності демократії та співпраці з владою для розбудови громади. Так, виховний проєкт «Держава починається з тебе» за означеною нами Програмою пропонує дослідити можливості громади, підтримувати та розвивати їх, розробляти і впроваджувати соціальні ініціативи. Зокрема, досвід партнерської співпраці Рівненського ОППО та НУ «Острозька академія» в реалізації проєкту «Соціальні ініціативи громаді» поширився на сусідні області й став підґрунтям діяльності науково-дослідницької лабораторії, дослідження яскравих практик сільського підприємництва, виготовлення фіточаїв і варення тощо.

Виховання на сімейно-родинних цінностях, що передбачає важливість сім'ї для побудови родинних стосунків у житті людини та виховання хорошого сім'янина, підготовка його до сімейного життя – це компонент Програми виховання на родинних цінностях, а також орієнтир для створення *технології*

виховання *хорошого сім'янина*. Система виховного впливу на учнівську молодь за курсом А. Буковинського «Основи сім'ї» забезпечить необхідні передумови створення і функціонування міцної сім'ї, встановлення і підтримку позитивної атмосфери взаємин, збереження і примноження любові – найчарівнішого почуття, покладеного в основу сімейних стосунків. Цілісний комплекс опанування основ сім'ї з метою отримання життєвого, соціального і громадянського досвіду стосовно майбутнього життя в подружжі та усвідомленні відповідального батьківства пропонує комплект схвалених міністерством навчальних матеріалів.

На виховання екологічно свідомої особистості в закладах освіти Рівненщини спрямовано виховний проєкт «Жива планета», під час реалізації якого проєктними групами досліджуються засади сталого розвитку для важливості виховання, а завдяки включенню до завдань проєкту виховних справ розвивається небайдужість до екологічних, економічних і соціальних проблем регіону, виховується свідоме ставлення до природи і раціонального використання природних ресурсів, дбайливе ставлення не лише до власного здоров'я, а здоров'я інших людей, збереження довкілля.

Популярний проєкт «Дім ХХІ століття», що привертає увагу STEM-колективів регіону, презентувався на щорічній науковій конференції у Рівненському природничо-математичному ліцеї «Елітар» Рівненської міської ради. Проєкт популяризує створення ефективних умов для забезпечення потреб учасників освітнього процесу в розбудові громади та прогрес суспільства шляхом створення, апробації й упровадження освітніх інновацій та технологій, власних технологій, що презентуються у Наукових записках природничо-математичного ліцею «Елітар».

Звичайно, ідей та підходів до наповнення виховних технологій у практиків, вихователів, методистів та науковців чимало. Відомі на сьогодні виховні технології – це вже здебільшого окремі методики виховання, тому в дослідженні технологічного забезпечення реалізації Програми основна увага зосереджувалася на забезпеченні очікуваних результатів виховання, що є дієвим алгоритмом для створення технологій виховання з урахуванням особливостей вибору виховних цілей, форм, методів виховання, способів виховної взаємодії, засобів виховного впливу, педагогічних прийомів виховання та наповнення їхньої сутності змістом певної групи цінностей в конкретних умовах ціннісно орієнтованої діяльності.

Зважаючи на викладене вище, зауважимо, що виховну технологію характеризує апробований нами алгоритм:

- виховні цілі виходять із цілісного змісту виховання на цінностях, що деталізуються в 2–3 позиціях та стають тематичним відображенням виховної діяльності у певних формах;

- форми виховання – специфічні підходи до процесу реалізації цілей і завдань виховання на основі спроектованих методів виховання;

- методи виховання – способи впливу на свідомість, почуття, волю, поведінку та систему відносин учасників виховної взаємодії переважаючого національного наповнення діяльності;

- способи виховної взаємодії – варіанти прийомів вираження взаємопов'язаної особистісно національної позиції відповідно до спрямування груп цінностей;

- педагогічні прийоми – узгоджені засоби виховання як складова відповідного (відповідних) методу (методів) виховного впливу у спільній взаємодії;

- засоби виховного впливу – відносно незалежні джерела формування особистості, які можуть бути певним видом діяльності, явищем чи предметом, посередником між вихователем і вихованцем.

Цілком можливо, що в кожному закладі освіти моделювання запропонованих виховних технологій та виховна взаємодія в них відбуватиметься на власному досвіді з урахуванням технологічності в пошуку комбінації засобів, форм, методів, прийомів, способів виховання та інтегрованої цілісності заданих і створених характеристик позитивної, радісної особистості, сім'янина з орієнтацією на традиційну сім'ю, високодуховної особистості, діяльного патріота, активного громадянина, екологічно свідомої особистості.

Висновки. Отже, забезпечення технологічності виховання передбачає послідовні науково обґрунтовані дії педагога та відповідно організовану ним взаємодію вихованців, що підпорядковані досягненню спеціально спроектованої системи реалізації виховних цілей і завдань, які узгоджуються з психолого-педагогічними принципами та механізмами розвитку виховання особистості. Такий технологічний процес має ознаки моделювання та гарантує позитивну динаміку досягнення очікуваних результатів виховання реалізації Програми.

Саме тому для забезпечення реалізації Програми національного виховання в закладах освіти Рівненщини на 2020–2025 роки на основі технологічності до забезпечення її реалізації варто враховувати сутність та структуру технології виховання змодельованої за виховними орієнтирами громадянських, особистих, родинних, духовних, національних, громадянських, екологічних цінностей. Для їхньої основи у закладах ЗСО необхідно визначити мету та цілі конкретної виховної діяльності, використати рекомендації та наявний досвід моделювання, реалізації функцій виховання, створення належних умови для їхньої реалізації відповідно до загальної стратегії і конкретних дій всіх учасників виховного процесу, зосередитися на засобах досягнення мети та цілей національного виховання як підґрунтя для змісту всіх складових і напрямів національного виховання. За таких умов технологічно забезпечені та прогнозовані результати виховання позитивної, високодуховної особистості, патріота й активного громадянина, екологічно світоглядної особистості будуть досягнуті.

Перспективи подальших досліджень. Реалізація виховного процесу в закладах ЗСО на технологічній основі в майбутньому відбуватиметься успішніше за умови розроблення комп'ютерного діагностування за спроектованими інтегративними показниками очікуваних результатів виховання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Дичківська, І. М. (2004). Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. Київ: Академвидав.

352 с.

Чепурна, Н. М., Крутенко, О. В. (2015). Виховна система школи у контексті викликів часу (розвиток ідей О. Захаренка сучасними педагогами): посібник. Черкаси: Видав. Чабаненко Ю. А. 223 с.

Вишневецький, О. І. (2003). Теоретичні основи сучасної української педагогіки: посібник для студентів вищих навчальних закладів. Дрогобич: Коло. 528 с.

Савінова, Н. С. (2020). Християнська психолого-педагогічна концепція духовно-морального становлення особистості: навчально-методичний посібник. Дубно. 107 с.

Бех, І. Д. (2021). Особистість у сяйві духовності: монографія. Київ – Чернівці: Букрек. 244 с.

REFERENCES

Dychkivska, I. M. (2004). Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii [Innovative pedagogical technologies]: navchalnyi posibnyk. Kyiv: Akademydav. 352 s. [in Ukrainian].

Cherpurna, N. M., Krutenko, O. V. (2015). Vykhovna

systema shkoly u konteksti vyklykiv chasu (rozvytok idei O. Zakharenka suchasnymy pedahohamy) [The educational system of the school in the context of the challenges of the time (development of Zakharenko's ideas by modern teachers)]: posibnyk. Cherkasy: Vydav. Chabanenko Yu. A. 223 s. [in Ukrainian].

Vyshnevskyi, O. I. (2003). Teoretychni osnovy suchasnoi ukrainskoi pedahohiky [Theoretical foundations of modern Ukrainian pedagogy]: posibnyk dlia studentiv vyshchikh navchalnykh zakladiv. Drohobych: Kolo. 528 s. [in Ukrainian].

Savinova, N. S. (2020). Khrystyianska psykholoho-pedahohichna kontseptsiiia dukhovno-moralnoho stanovlennia osobystosti [Christian psychological and pedagogical concept of spiritual and moral development of personality]: navchalno-metodychnyi posibnyk. Dubno. 107 s. [in Ukrainian].

Bekh, I. D. (2021). Osobystist u siaivі dukhovnosti [Personality in the light of spirituality]: monohrafiia. Kyiv – Chernivtsi: Bukrek. 244 s. [in Ukrainian].

Дата надходження до редакції: 15.12.2022

УДК 374:37.091.12:005.963

DOI: 10.37026/2520-6427-2022-112-4-104-109

Олександр ГЕРЕВИЧ,

директор Закарпатського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді, заслужений працівник освіти України, м. Ужгород, Україна

ORCID: 0000-0001-5586-5632

e-mail: zoenc.zag@gmail.com

СУЧАСНА МОДЕЛЬ МЕТОДИСТА ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

Анотація. У статті актуалізовано увагу на тому, що сьогодні реформування національної системи освіти, зокрема позашкільної, виховання, розвитку й соціалізації підростаючого покоління здійснюється в контексті оновлення світових освітніх парадигм. Підкреслено, що ефективність позашкільної освіти забезпечується творчою працею його педагогічного колективу, фахівцями із різноманітних галузей знань, що дозволяє здійснювати поглиблену навчально-виховну, розвивальну та соціалізуючу роботу з учнями різного віку. Розкрито сутність поняття «методист», специфіку професійної діяльності та функції методичної роботи. Встановлено, що методист має виконувати

роль наставника і помічника педагогів-початківців та досвідчених педагогів, однак зобов'язаний відповідати вимогам до професії, бути у постійному пошуку інновацій. Схарактеризовано положення про те, що на сучасному етапі методист не може обмежуватися методичною діяльністю лише у своєму закладі освіти, а тому має прагнути вивчати досягнення колег з інших закладів освіти і навіть із закладів освіти інших областей України та намагатися опанувати й упроваджувати зарубіжний педагогічний досвід.

Ключові слова: методист, заклад позашкільної освіти, педагог, методична робота, інновації, освіта, виховання, розвиток, соціалізація, дитина.

Oleksandr GEREVYCH,

Director of Zakarpattia Oblast Ecological and Naturalistic Center for Student Youth, Honored Worker of Education of Ukraine, Uzhhorod, Ukraine

ORCID: 0000-0001-5586-5632

e-mail: zoenc.zag@gmail.com